

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 482 Lel.

Fél évre 216 Lel.

Negyed évre 108 Lel.

Havonta 86 Lel.

Hirdetések díjazás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Az adóbehajtás.

A tisztelt polgártárs, aki egy személyben állampolgár, világpolgár, kulturlény, adófizető alany és még egyéb sok más nemtudomnicsóda, mert hiszen ezeket a címeket díjtalanul felrakhatja a névjegyére, — ezuttal kikeresi az adóalany szépen hangzó címét, mert most éppen ez aktuális. Kérkedni ugyan nem szeret ezzel a címmel, de ha már menekülni úgy sem lehet ez elől a szükséges rossz elől hát elviseli, ahogyan lehet, csak valahogy tegyék is azt elviselhetővé.

Az adófizető alany, azonban, ha kissé körülnéz, azt tapasztalja, hogy bizony azt senki, semmiféle hatóság vagy magas minisztérium nem igyekszik elviselhetővé tenni. Kivetik a horribilis adót, aztán nem kérdezik, hogy van-e miből, hanem szigorú rendeletekkel és utasításokkal kényszerítik a fizetésre. Még csak időt sem engednek a kivetett adóösszeg megkeresésére, vagy várható előteremtésére, szigorral járnak el az adózóval szemben. Ha az adóalany mégsem tud fizetni, akkor csekély kilenc percentes késedelmi kamatot szed az állam, de gondoskodik egyben arról is, hogy a végrehajtó valahogy el ne tévessze a házszámot és pontosan odamenjen, ahol őt Adóalany János várja, illetve nem várja.

Az aradi pénzügyigazgatóság súlyos rendeletet kapott a napokban a pénzügyminisztériumból. Ebben a miniszter elrendeli, hogy a hátralékos adókat minden eszközzel be kell hajtani az adózókon. Ez annyit jelent, hogy az állam áttér a jövőben a január elsejétől kezdődő adóévekre. Ebben az évben tehát csak csonka adóév lesz, kilenc hónapos, vagyis december 31-ig terjedő. Közbeszik az új adókivetés és az adókivetés megtörténte után nyomban jönnek is inkasszálni a kivetett összeget. A mostani rendelet odáig megy, hogy Bucarestben az esztendő nem akarják hátralékkal zárni, tehát addig minden eszközzel kényszeríteni kell a hátralékos hátraléka megfizetésére. Szeptember elsejétől kezdve még kilenc százalékos késedelmi kamatot is fizet a késedelmes fizető. Ha tehát az adóvető bizottság, amely villámgyor-

sasággal egyébként sem végezheti rendkívül fontos munkáját, valakinek csak október elsején veti ki ez évre, illetve csak a kilenc hónapos csonka évre eső adóját és az adó huszezer leit tesz ki, az illetőnek már október 2-án le is kell fizetni az összeget, mert különben késedelmi kamatot vetnek ki rá. Még csak időt sem hagynak a szerencsétlennek, hogy előteremtse a kívánt összeget, az állam nem akar hátralékos, az állam tisztán akar átmenni az új esztendőbe.

Ha a kényszerhelyzetbe jutott adózó nem akarja, hogy kis vagyonszerzését vagy házáat elárverezték, úgy kénytelen magas kamatra kölcsönt felvenni, hogy megmentse vagyonát és kifizethesse az államot. A végén kiderül még, hogy nem igen lehet majd a jövőben az állampolgári címet olyan olcsón használni. Azonban egy öröme mégis marad annak a jó állampolgárnak, aki az adóját hűségesen befizette: olvashatja az újságokban azokat a szép cikkeket, amelyek a modern adópolitikáról szólnak.

Az adókivetés hibáiról írni már fölösleges valami. Ismétlések ismétlése, végeláthatatlan panaszok egymás mellé való sorakoz-

tatása. Azt hittük, hogy legalább az adóvégrehajítás, illetve behajtás történik majd másképpen. De nem. A kivetésnek édestestvére a végrehajtás. Az ilyen adópolitika az amugy is ezer sebből vérző közgazdasági életet nem gyógyítja meg. Az adófizető alany pedig,

aki leróta az állammal szembeni tartozását, mint valami új Márius régi vagyona romjain elgondolkozik, hogy ha az államhatalom azt akarja, hogy adófizető legyen miért teszi lehetetlenné azt, hogy az elkövetkező esztendőben is tudjon még adót fizetni?

Az optálás nem jelent más állampolgárságot

(Nincs repatriálás magyar beköltözési engedély nélkül. Vatian Aurél repatriáló hivatali főnök nyilatkozata.)

Másfél évvel ezelőtt, amikor köztudomású lett, hogy akik más állam polgárságát akariák elnyerni, mint amelyikben illetőséggel bírnak, azoknak optálni kell az illető állam polgárságát. Aradon és a megyében, főleg magyarok, igen sokan voltak, akik optáltak a magyar állampolgárságot. Az optálással annál is inkább siettek, mert az optálás határideje a múlt év július 26-án lejárt. Egy esztendő határidőt adtak minden optálóknak, hogy lakhelyét abba az államba helyezze át, amelynek polgárságát optálta. A romániai gyakorlat szerint és a békeszerződés értelmében minden optálóknak kötelessége lett volna a terminus lejártá előtt a Romániából való eltávozás. A legtöbben azonban nem távoztak két okból. Az egyik részük azért nem, mert nem rendelkezett eddig a magyar kormány beköltözési engedélyével, a

mely nélkül a magyar hatóságok nem engedik a határon át, a másik részük pedig azért nem, mert időközben meggondolta a dolgot és nem akarja lakhelyét áthelyezni más államba. Az eddigi gyakorlat szerint mind a két résznek el kellene hagynia Románia területét, de ezzel szemben még azok sem mehetnek el. — nagyjából, — akik nem gondolták meg a dolgot és menni szeretnének repatriálási úton. Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetett Vatian Aurellal, az aradi repatriáló hivatal főnökével, aki a következőket mondotta az optálás visszahelyzetéről:

— A gyakorlat azt bizonyította be, hogy az optálás még távolról sem jelenti azt, hogy az optálás meg is szerezte az optált állampolgárságot. Az optálás csak annyit jelent, hogy az optálás ki-

Előadáson

Einstein tanárnál.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) Professzor Albert Einstein ismét megkezdte egyetemi előadásait. Az elmúlt évben, világhírű utján, a legtöbb kulturállamban ismertette az immár világhírűvé lett relativitás-elméletet és a külföldi akadémiák egymásután választották tagjaik közé a német professzort, — aki nem is professzor. A berlini és általában a német egyetemen ugyanis igen lényeges különbségeket tesznek a professzori minőségek körül. A rendes professzori címen kívül, a rendes és rendkívüli Honorarprofesszor-i, a beiktatott és be nem iktatott rendkívüli professzori és végül a magántanári címet adományozhatják az egyetemi előadásra meghívott kutatóknak. — Albert Einstein doktor a hat különböző minősítés közül egyetlen sem vallhat magáénak. Korunknak ez a legnagyobb elméleti fizikusa csak mint a porosz akadémia tag-

ja jogosított egyetemi előadások tartására. Gondolom a berlini egyetem Einstein-ellenes magatartása nem okoz túlságosan sok gondot a „professzornak.” Hiszen Mommsen, a legmélyebb és legfinomabb összefüggéseket analizáló történész, szintén nem vitte föl Berlinben a rendes egyetemi tanárságra.

A kis egyetem parkjában, amelyen átbotorkálók, ebben a percben élénk és mozgalmas képet mutat. Albert Einstein doktor a késő esti órákban tartja előadásait és a fekete silhouettek, a sietős lépések egész raja vonul el a szemem előtt. Aztán fölmelegyek a rosszul világított lépcsőkön és önkéntelenül fel-tűröm a kabátom gallérját, ahogy kiárad a hűvösség a holt falakból. Mindenütt csönd és pihenés, csak egyetlen terem ajtaja nyitva, világosság vetődik ki és sárga reflexek játszanak a szemközti falon. A terem egészen megtelik. Beszélgetések, mozgás, nyugtalanság, éppen úgy, mint egy kis régi gimnázium osztályában, ahol kedves,

rövidnadrágos diákokyerekek várják a tanár urat.

Albert Einsteinból igen nehéz volna professzoros vonásokat kihozni. Egy érdekes muzsikussfej, furcsán, hullámvonalakban szerte szét omló hajfürtökkel, a tekintete vonzó, kicsit nevetős és isteni gondtalan. Széleskarimájú, puha művészkalapját odacsapja a fogasra, melléje az esernyőt, fellép a dobogóra, az ujjai pár pillanatig a hajában kuszálnak, aztán körülmezt:

— Akar az urak közül valaki talán kérdezni valamit?

Egy fiatalember jelentkezik, a sorsüldözött középiskolai matematika-tanárok típusából és egy hosszú, komplikált gondolatsorozatot vezet le.

— Szóval így gondolja, — figyel rá Einstein, aztán odafordul a táblához s pár vonással megjeleníti a kérdés geometriai tartalmát...

— Igen.

— Nézze logikailag igaz van magának. De a kérdése célját nem

államnak a polgára lenni, amelynek eddig volt a polgára és egy másik, az optáló nyilatkozatban megnevezett állam polgára kíván lenni. Magyarország azonban csak egyesek optáló nyilatkozatát akceptálja és nem mindenkit fogad el, aki magyar állampolgárságot optált. Sőt az optálónyilatkozat nem is fontos a magyar állam részéről, hanem a beköltözési engedély, amelyet, amint köztudomású is, most már különösen nehéz megszerezni. Hiába optálta tehát valaki a magyar állampolgárságot, mert azt még a magyar hatóságok nem tekintik magyar állampolgárnak. Az optálás a magyar gyakorlat szerint csak egy kívánságot fejez ki. A mai naptól kezdve nem is fogadunk el senkitől repatriálási kérvényt, akár optált, akár nem, ha beköltözési engedélye nincsen. Ezt pedig, mint az eddigi tapasztalat mutatja, csak nagy nehézségekkel és hosszúságos utánjárással tudják megszerezni. Vagy igen sokan egyáltalán nem tudják megszerezni.

Budapest drágul.

(Bécsben olcsóbb lesz a kenyér és a telefon.)

Budapestről táviratozzák: Félhivatalosan jelentik, hogy a posta és a távirat hétfőtől, a telefon pedig augusztus 16-ikától kezdődően lényegesen megdrágul. Megbízható forrásból azt is jelentik, hogy az Államvasutak is nagyarányú tarifaemelésre készülnek. Az új vasúti tarifák, a mai tervek szerint, augusztus 21-ikén lépnek életbe. Az újabb vasúti tarifaemelés keretében a gyors- és teherárudij-tételeket 150, a széntarifákat 200, az expresszáru és podgyász szállítási díjakat 150, a személy-tarifákat pedig 100 százalékkal emelik

fel. A tarifaemelés hivatalos meghirdetése a közeli napokban fog megtörténni a *Vasúti és Közlekedési Közlöny* útján.

Az árak felemelésében a budapesti borbély-mesterek sem maradnak el. Mától kezdve ismét több mint ötven százalékkal föl emelték a kiszolgálási díjakat. A nagyobb üzletekben tehát máától a következő árak lépnek életbe: borotválkozás 600, fésüléssel 800 korona, hajvágás 1500, géppel 500, szakállvágás 1500, géppel 500 korona.

Ezzel szemben Bécsben, mint onnan táviratozzák, a kenyér ára máától kezdve olcsóbb lett. Az ugynevezett normálkenyér 6170 korona helyett csak 5930 koronába kerül, a különleges kenyér 190 koronával, a cipó pedig 100 koronával lett olcsóbb. A telefon előfizetési ára mintegy 27 százalékkal lesz kevesebb, egyúttal pedig automatikus kapcsolási rendszerre térnek át és új készülékeket szerelnek föl. Olcsóbb lesz a külföldre szóló távirat is, mert Csehország megkerülésével új vonalat építenek Németországon át a nyugati államok felé.

Bécsből táviratozzák: Hivatalos jelentés szerint az osztrák dohánygyedárúság igazgatója le szállítja a dohányárak árát. Egy regalia medea 2400 koronába fog kerülni (eddig 2600), egy havanna virginia 2000 (eddig 2200). Dames cigaretta 400 (eddig 500), Hárum 550 (600), Amabis 500 (600), Jusuff 350 (400), Damen 300 (350), dráma 200 (250), Asur 150 (180), magyar 100 (150), cigarelossz 400

látom be. Ahogy maga képzeli, azt talán egy íróval hasonlíthatnám össze, aki az ábécé betűit a rendes szokással ellentétben, úgy helyezi el, hogy csak egy meghatározott kulcs szerint lehet a könyvét olvasni. Hiszen így is volna tartalma a munkájának. De mindenki örültnek nevezné azt az embert, a ki feleslegesen megnehezíti egy mű olvasását, amely különben egészen ártatlan jelleget.

— Erre válaszolhatnék, ha professzor urnak ideje van a vitaközásra.

— Éppen erre nincsen időnk.

És már visszafordul a táblához és sietős mozdulatokkal veti oda az ikszeket, az ipszilonokat, a szigmákat, a müket, a té-egy indexeket, a té-kettő indexeket, a té-egy indexvesszőket és mindazt, amiben egy vérbeli matematikusnak gyönyörűsége telik. Itt láthatnánk nyájas olvasó, szöke diáklányokat és szemüveges, ádámsutkás filozofereket, akiknek egyformán kipirul az arcuk, ahogy a matematika szépségeit élvezik. Itt láthatnánk nyájas olvasó, egy hatvanégyesztendős sástollkalapos nényt, aki kritikai megjegyzésekkel kíséri az előadást és takarékosko-

dik a helyeslő bólintásokkal. Valószínű, hogy egy egyszerű pontvesszőt sem ért az egészből. Még azt az egyszerű átalakítást sem érti meg, ami alig félméteres képletekben tölti be a táblát és amihez Einstein hozzáfűzi, hogy ezt az eljárását a modern matematika Spurbinding-nak és fiatalításnak nevezi.

— Ezért tévesztenek össze Steinhachal, — mondja derűs mosollyal a professzor és percekig nem tud tovább beszélni, ahogy végigfut a nevetés az egész termen.

Konstatálnia kellett különben e sorok írójának, hogy a félistenek sem csalhatatlanok.

— Valami rettenetesen csináltam — riad föl Einstein és azzal kezdi letörölni a tábláról a képleteket, amelyeket éppen most irt le. A közepén megáll. Mustrálni kezdi a megmaradt számokat... Elnye... De ilyet...

— Ach. Vollstaendig richtig. Egészen helyes... Doch... Mégis... Igazán kellemetlen. — És rezignáltan kezdi ugyanazokat a számokat fölírni, amelyeket éppen letörölni. És így tovább... Ez a rendkívüli ember olyan egyszerűen, mű-

(500), Knaster 200 koronával olcsóbb lesz. Ezzel szemben megdrágult a török cigarettdohány, 64.000-ről 72.000-re ment fel. A

macedon dohány, 6000-ről 8000-re, a hercegovinia 5000-ről 6000-re és a tubák 10 grammonként 50—60 Koronára emelkedett.

Georgescu prefektus a megyében

(Az odvasiak vetőmagot kértek. — A hadirokkantak földje. — Adóhivatalt Berzovára. — A kiadó tanító. — Maros tulajdonán levő földek.)

Georgescu János prefektusbelügyi vezérfelügyelő aradi prefektussá való kinevezése óta már több ízben járt künn a megyében, hogy a helyszínen hallgassa meg a lakosság kéréseit és panaszait. A prefektus rendszert csinált ezekből a megyei látogatásokból és ahányszor csak ideje engedte, mindig megjelent több aradmegei községben. Vasárnap reggel fél nyolc órakor ismét kiutazott autón a megyébe és a tegnapi mára virradó éjszaka érkezett vissza Aradra. A prefektus és kísérete két autón hagyta el vasárnap reggel Aradot. A prefektus kíséretében voltak a felesége, Tomulescu Cristian radnai országgyűlési képviselő, Vulpe József szigurancafőnökhelyettes, Sandru S. Octavian prefektusi titkár, Albu János tanielügyelő, Margineantiu Titus pénzügyigazgató és dr. Bradean Athanasz megyei főorvos. Először Odvas községet látogatta meg az illusztris társaság. A község határában Evutian János lelkész üdvözölte a prefektust. A prefektus érdeklődött a lelkésztől az odvasi második iskola létesítéséről és azt a választ kapta, hogy az épületre vonatkozó tárgyalások már folyamatban vannak. A község lakói arról panaszkodtak, hogy az idei kukoricatermés igen gyenge és ezért arra kérték a prefektust, hogy interveniáljon a Kormánynál, hogy olcsó tengerit és vetőmagot utaljon a község részére. Odvasról Konopra autóztak,

ahol Caba Gergely tanító mondotta el a község üdvözlőbeszédét. Itt is az volt a lakosság panasza, hogy a tengeritermés igen gyenge volt s a buza termés sem elégíti ki a szükségleteket. Kérték a prefektust, hogy számukra is utaltasson ki vetőmagot. Panaszt emeltek a prefektusnál a hadirokkantak és a többi háboruban résztvevők, hogy csak egy holdat osztottak ki számukra azon a címen, hogy a háboruban katonáskodtak. Az államnak még maradt a község határában egy 200 holdas birtoka, amelyből jut anynyi föld, hogy minden igényjogosultnak 2 és fél holdat adjanak. Kérték még, hogy az állami tulajdonban levő erdőkből és legelők-ből utaljanak ki számukra, mert ezekben hiányt szenved a község lakossága. A gyenge termés miatt ők is kérték 2 vagon buza és kukorica kiutalását a község számára.

Berzován Dehelean Vazul jegyző fogadta a községfiát a prefektust és kíséretét. A lakosság szóoka itt azt panaszolta el a prefektusnak, hogy a község határához tartozott földekből 500 hold a Maros tulsó oldalán a bánátiak kezébe került. Azt kívánják tőle, tegye lehetővé, hogy ezek a földek visszakerüljenek a berzovaiak, az eredeti tulajdonosok kezébe. Kérték, hogy létesítsen adóhivatali szervet Berzován is, hogy ne kelljen minden apró illetékiütetés miatt Radnára és Soborsinba menniük. Egy ilyen út minden alkalommal egy napjába kerül a berzovainak. Kukorica és buza kiutalását is kérték. A prefektus megígérte a kérések teljesítését és a panaszok orvoslását a lehetőséghez mérten. Ples tanító házában ebédelték és délután Tótváradra hajtottak.

Tótváradon is panaszkodtak a gyenge termés miatt. Itt is a berzovaihoz hasonló panaszt tetek a Maros tulsó oldalán idegen kézbe került földekre vonatkozólag. Soborsinba a késő esti órákban érkeztek meg az autók utasa, ahol a prefektus megérkezése után azonnal informáltatta magát a község kivánságairól. A prefektus és kísérete gróf Hunyady Károlynál vacsoráztak, akivel a prefektus francia nyelven sokáig elbeszélgetett. A prefektus, a felesége és Tomulescu képviselő az éjszakát is a gróf kastélyában töltötték. Hétfőn reggel Petrisre autóztak, ahol szintén panaszkodtak a tengeritermés gyenge volta miatt. Panaszt emeltek amiatt is, hogy az igényjogosultaknak kevés föld jutott. A község határában egy bankbirtok van, amelyef méltányos áron szeretnének megvásárolni és ezért intervencióra kérték a prefektust. A prefektus megígérte, hogy amikor legközelebb Bucurestibe utazik, érintkezésbe fog lépni a tulajdonos bankigazgatóságával. Itt tisztelgett Cornesti község küldöttsége is a prefektus előtt, amely a község tanítóját azzal vádolta meg, hogy a tanítási időt a korcsmában töl-

vészien primitív eszközökkel magyaráz, mintha kis gyermekekhez szólna.... Hátra kucsolja a kezét egyszer, odatámaszkodik a dobogó kárfájához és ránk néz:

— Azt mondják, hogy a relativitás-elmélet a negyedik dimenziót helyezte a világok közé... Az időt... Ugyan... Dehogyan... A világ már Ádám és Éva óta négydimenziós volt... Csak kényelmesek voltunk és a kényelmünknek jobban megfelelt a három dimenziós számítás... A klasszikus fizikának is....

Olyan lágyan ejti ki ezt a két szót, olyan simogató szeretettel: „Klassische Physik“. Ebben a pillanatban megértem, hogy ezeknek az embereknek ugyanaz a tisztán teoretikus tudomány, mint nekünk a versek, a képek, a muzsika, vagy a másféle tudomány... A melynek több és erősebb kapcsolata van talán az étellel, a pillanatokkal, a történésekkel, mint, ugy tetszik, az elméleti fizikának... Vagy ki tudja... A matematikusok, köztük a legnagyobb élő magyar matematikus azt állítják, hogy csak a végtelenségig exakt gondolkodás, a matematika vonalaiból indulhatunk a világok rejtett, tiszta megismerése felé.

ti.

A küldöttségnek szigorú vizsgálatot ígért. Több község lakossága még arra kérte a prefektust, hogy az állami erdőkből való favásárlás esetén teljesítendő három napos robotmunkájukat lakóhelyük közelében végeztessék el velük. A prefektus ígéretet is tett a kérés méltánylására. A prefektus és kísérete a hétfőről kedde virradó éjszaka 11 óra után tért vissza Aradra.

MAGYAR FEJEK.

Heinrich Ferenc, a „vaskirály”

(Az *Aradi Közlöny* budapesti tudósítójától.) Ellenzéki körökben a „vaskirály”-nak nevezik, nem ugyanazért, mint kollégáját Breitbartot (bár 152 kilójával emelhetné a vasakat) hanem mert Magyarország legnagyobb vaskereskedésének tulajdonosa. Így *Heinrich* Ferenc nem emeli a vasat, legfeljebb az — árát. Egyébként a magyar politikai életnek egyik legértékesebb egyénisége és egyik tagja a két tagból álló és kormánytámogató Nemzeti Polgári Pártnak, amely a munkapárt jogutódjának tekinti magát.

Heinrich Ferenc 1866-ban született Budapesten régi patricius családban. Fiatal éveiben külföldi vaskereskedésekben tanulta ki a szakmát, aztán mint huszáronkéntes leszolgált katonáévé, majd 1888-ban belépett családja híres cégébe, amelyet 1806-ban alapítottak. Ezután évről-évre nagyobb szerepet játszott a közgazdasági életben. Rövid idő alatt majdnem valamennyi kereskedelmi érdekvépviseletnél vezetőséget kapott. Az országos politikában csak 1918 óta vesz részt. Ekkor megszervezte a Polgári Pártot, de a választásokon ez a párt már nem vehetett részt. Kitört a szovjet és a kommunisták Heinrichet letartóztatták. Élete is veszedelmesen forgott, de a Kommun megbukott és *Friedrich* István az ellenforradalmi kormányelnök őt nevezte ki kereskedelmi miniszternek. Később a minisztertanács megbízta egy koncentrációs kabinet megszervezésével, amelynek ő lett volna az elnöke. Különböző nehézségek miatt a kabinetet nem tudta megalakítani s ő maga is kivált a kormányból. Az első nemzetgyűlési választásokon kisebbségben maradt *Weisz* Konráddal szemben míg a második nemzetgyűlésbe a tabl terület küldte be, mint az új Nemzeti Polgári Párt elnökét.

Heinrich Ferenc támogatja Bethlen kormányát és éppen ezért az ellenzéki polgári pártok vezérével és elsősorban *Vázsonyi* és *Rassay* nagyon ellenszenvesnek tekintik a politikáját. Ő liberálisnak vallja magát az „aranyközéput” hívének. Heinrich eddig még minden kérdésben a kormánnyal szavazott kivéve a numerus clausus kér

dését, amikor is Győrki szociálista képviselő javaslatát — amely a numerus clausus eltörlését indítvá-

nyozta — elfogadta és szembe helyezkedett a többségi párt állásfoglalásával.

Németország beszüntette a jóvátételt.

— Ideiglenes intézkedés. — Változások a birodalmi bank vezetésében. —: Hogy fogadják *Stresemann*? —: Elmúlt a kvízis. —: Nem sikerült az általános sztrájk. —: Véres összeütközések a kommunistákkal. —

Berlinből táviratozzák: Félhivatalos közleményt adtak ki, amely szerint Németország a rá nehezedő súlyos helyzetre való tekintettel, amelyet a Rajna- és Ruhr vidék elszakítása okoz, arra kényszerült, hogy a dologi teljesítéseket és jóvátételi szállításokat *minden állammal szemben ideiglenesen megszüntesse*. Ezentúl nemcsak Franciaország és Belgium, hanem Anglia, Olaszország, Románia, Jugoszlávia, Görögország és Portugália sem kapnak jóvátételi szállítványokat. Olaszország számára a fontos szénszállítványokat továbbra is fenntartják. Az ideiglenes beszüntetés nem jelenti azt, hogy Németország végkép szabadulni akar kötelezettségétől.

Berlinből táviratozzák: A kormányváltozással kapcsolatban a birodalmi bankban is fontos személyi változások lesznek. *Havenstein* elnök és *Glaser* alelnök távoznak és helyükbe *Bergmann* volt államtitkár, a Deutsche Bank igazgatója és *Sachs*, a Deutsche National-Bank igazgatója kerülnek. A német sajtó általában meglepedéssel regisztrálja a *Stresemann*-kormány kinevezését. A *Vossische Zeitung* szerint biztos a rátermettsége, mert úgy a német, mint a francia nacionalisták bosszankodnak kinevezése miatt. A *Vorwärts* szerint *Stresemann* megtalálja a módot, hogy együttműködjen a szociáldemokratákkal.

A német birodalom kritikus napja.

Berlinből táviratozzák: A német politikában megtörtént a nagy fordulat. A *Cuno*-kormány lemondását elfogadta a birodalmi elnök s utódjául *Stresemann* nevezte ki. A helyzetnek igen lényeges megváltozását és a belső zavaroknak korlátozását várják attól a tényről, hogy a szociálisták belépnek a kormányba. Különösen döntő jelentősége van ennek a jelen pillanatban, amikor a birodalom kommunistái s különösen a Nagyberlinben működő katonai és munkástanácsok kiakarják kiáltani a kommunista forradalmat, újra fel akarják idézni a Spartacus-napok véres eseményeit. Ebben a kiélezett helyzetben a szociáldemokrata párt a munkásságot harcra szólítja a köztársaság védelmére, úgy a jobb-, mint a baloldali bolsevikokkal szemben. Ennek a felhívásnak már is fogantja van, a mennyiben a munkások és magánalkalmazottak szervezetel valamennyien a kommunisták által hir

detett általános sztrájk ellen foglaltak állást. A szociálista pártnak és szervezeteinek hallatlan erőfeszítéssel kell a kommunisták csábításaival szemben a munkásságot a végső lépéstől visszatartani, mert az tagadhatatlan, hogy a kommunista izgatás az utolsó napokban a munkásság óriási elkeseredése révén jelentős lépéseket tett. A bérek emelkedése nem tud lépést tartani az árak óriási ugrásaival és ezenkívül nagyon sok esetben megtörtént az, hogy a pénzüke miatt a béreket még ki sem tudták fizetni. De legnagyobb mértékben fokozza a munkásság elkeseredését és segíti elő a szélsőségek felé való hajlását az a körülmény, hogy a mezőgazdaság eléggé el nem térhető módon a legönzöbber álláspontra helyezkedve, megszüntet minden élelmiszert szállítást a városokba.

A kommunisták kudarca.

Mnandezek dacára a Berlinbe érkezett jelentések szerint a kritikus szombati nap országsszerte nyugodtabban telt el, mint várták. — Számos helyen voltak ugyan kommunista zavargások és több helyen szembehelyezkedtek a munkások a szakszervezetek parancsával és sztrájkfelhívásokat bocsátottak ki és egyéb rendtelenségeket követtek el, de ezek jórészt lokális természetűek maradtak és a rendet sikerült mindenütt biztosítani. Általános sztrájkot nem hirdettek és ostromállapotot sem kellett elrendelni. A kommunisták ugyan kísérleteztek általános sztrájk kimondásával, de vállalkozásuk nem járt eredménnyel, mert a munkások körében csak csekély százalék hallgatott a szavakra.

A sztrájkoló kommunisták szombaton is és vasárnap is több ízben megkísérelték, hogy a berlini pályaudvarokon meghússák a személyforgalom lebonyolítását és a közötti és földalatti vasutak személyzetét a munka beszüntetésére bírják. Komoly összetűzések azonban csak Neukölln külváros Wermann-terén voltak, ahol a tüntetők kísérletet tettek arra, hogy megállítsák és feldöntsék az omnibuszokat. A rendőrségnek azonban sikerült a rendet helyreállítani. Vidéken több helyen a munkások elkeseredése az élelmiszert megtagadó gazdák ellen fordult.

Berlinből táviratozzák: A kommunisták által propagált három napos általános sztrájk nem sikerült. Itt-ott a sztrájkok véres zavargásokká fajultak. *Hamburg* több gyárában és vasüzemében be-

szüntették a munkát. A munkások egyrésze munkára ment. A kommunisták elállták utjukat. A helyszinre siető rendőrök és a kommunisták között fegyveres összeütközésre került a sor. Több munkás meghalt. *Weisenfelsben* a rendőrség és zavargók között éles harc keletkezett. Tíz tüntetőt agyonlőttek, harmincat megsebesítettek. A francia megszállás alatt levő *Gelsenkirchenben* hajnalig tartó zavarások voltak. *Seitzban* kihirdették az ostromállapotot. A kommunisták megtámadták a dolgozókat, az üzleteket kifosztották, a fogház előtt elkeseredett harcot vívtak a fogházörökkel és a foglyokat kiszabadították. *Halleban* a bányamunkások üzemi tanácsa azonnal beszüntette a munkát. A bányatulajdonosok marhákat és sertéseket öltek, húst és zsírt osztottak szét a munkások között, hogy a sztrájkjól visszatartsák őket. — *Szászországban* és *Thüringiában* a gazdasági munkások is sztrájkolnak és a szükségmunkák elvégzését is megtagadják. Nagy kommunista-csapat *Lipcsen* ellen vonult. Utközben rendőrséggel találkozottak. A rendőrök tüzeltek, mire a kommunisták megfutamodtak és kilenc halottat hagytak hátra.

Megalakult az új német kormány.

Berlinből táviratozzák: A birodalom elnöke dr. *Stresemann* képviselőt birodalmi kancellárrá nevezte ki. Javaslatára a kabinet a következőképpen alakult meg: a kancellár helyettese és ujjáépítési miniszter *Schmidt* Róbert volt miniszter, munkügyi miniszter dr. *Braun*, belügyminiszter *Solmann* képviselő, közlekedésügyi miniszter *Öser* volt miniszter, pénzügyminiszter dr. *Hülferding* képviselő, hadügyminiszter dr. *Gesler* volt miniszter, igazságügyminiszter *Radbruch*, közlekedési miniszter dr. *Lutter*. A külügyi tárcát a kancellár tartotta meg, a postaügyi tárcát még nem töltötték be. A gazdasági minisztérium vezetésére *Raune* volt minisztert szemelték ki. Új minisztérium alakul a megszállt területek intézésére, amelyre *Fuchs* tartományi főnököt nevezik ki.

Berlinből táviratozzák: Hivatalosan közlik, hogy *Stresemann* kancellári kinevezése az összes pártok kívánságára történt. Az új kabinetben helyet foglalnak a néppártiak, a demokraták, a szociáldemokraták és a klerikálisok. *Stresemann* egyelőre a külügyi tárcát tartotta fenn magának, tekintettel a fontos és sürgős külügyi kérdések rendezésére. A régi kabinet tagjai közül csak a hadügyminiszter és a közlekedésügyi miniszter tartotta meg tárcáját. Az új kormány politikája megegyezik a szociáldemokraták programjával. A *Vorwärts* szerint az új kormánynak első feladata lesz a márka árfolyamának rendezése, a fizetéseknek stabil valutában való megál-

pitása; a költségvetésnek egyensúlyba hozása új adóemkek bevezetésével és a jóvátételi, illetve a Ruhr-kérdésnek külföldi kölcsönrel való rendezése. Végül erélyes intézkedéseket fog tenni a köztársasági államforma megvédésére.

Elkobozták a Rote Fahnet.

Berlinből táviratozzák: A Kommunista Rote Fahne című lapját kormányrendeletre elkobozták. A lap elkobozott példányában államelenes és forradalomra izgató cikkek jelentek meg. Ötven kommunistát letartóztatott a rendőrség, mert a dolgozó munkásokat munkájuk abbahagyására akarták rábírni. Hamburgban hasonló okok miatt a rendőrség és a munkások között összeütközések voltak. A hannoveri összeütközéseknek tizenkét halottja és ötven sebesültje van.

Berlinből táviratozzák: A magasvasut kommunista izgatás következtében délután kénytelen volt üzemét beszüntetni. A munkásokkal a megegyezés előreláthatólag rövidesen létrejön.

Hamburgból táviratozzák: A mai zavargások alkalmával a rendőrség a tömeggel szemben gyenge volt. Ennek következtében több rendőrt lefegyvereztek és bántalmazták. A megegyezés a rendet helyreállította. Több rendőr fegyverét használta. Az összeütközésnek egy halottja van. A sebesültek száma ismeretlen.

A vasutasok működnek.

Berlinből táviratozzák: A Wolff ügynökség jelenti: A vasutas-szövetség a feszült helyzetre való tekintettel utasította tagjait, hogy a nehéz időkben valamennyi vasutas teljesítse kötelességét és óvakodjék a forgalmi sztráiktól, amely csak az élelmiszerinséget növelné és politikai felforgató terveknek szolgálnak előnyül.

Achenből táviratozzák: A városháza előtt az élelmiszerek kiosztásánál a tömeg összeütközött a rendőrséggel. Az utcai harcban négy ember meghalt, harminc megsebesült. Kulmbachban a zavargásoknál egy embert megöltek, többet megsebesítettek. Krefeldben a Rajna különválási mozgalom hívei az utcán tüntettek a Rajna-köz társaság zászlajával, amit a rendőrség lefoglalt. Az összeütközésnél több ember megsebesült.

A franciák és Stresemann.

Párisból táviratozzák: Stresemann kancellár személye ellen hivatalos körökben nincs elfogultság. A francia sajtó az új kancellárt igen enyhén kezeli.

Londonból táviratozzák: Az angol sajtó rokonszenvesen fogadta Stresemann-t. A lapok úgy vélik, hogy a jelenlegi német kormány gazdasági kabinet, amelytől nem várható, hogy Németország belép a Népszövetségbe.

Berlinből táviratozzák: Az új Stresemann-kormány ma délután

mutatkozott be a birodalmi gyűlésnek.

Párisból táviratozzák: A Fülügyminiszteriumban megerősítik azt a hírt, hogy Franciaország hivatalos nyilatkozatot tesz a Ruhr-megszállás korlátozására, ha az új német kormány összetétele elegendő biztosíték a jóvátétellel szemben való kedvező magatartásra. A nyilatkozat célja az, hogy az új német kormánynak megkönnyítse feladatát. A francia kormány elismeri, hogy nem lehet feltétel nélkül megszüntetni a passzív ellenállást, mert ez által valamennyi német kormány állása lehetetlenné válnék.

Berlin nyugodt, az ország forrong.

Berlinből táviratozzák: Németországban aránylag Berlinben van a legnagyobb nyugodtság. Minden országrészből jelentések érkeztek véres összeütközésekről, felfordulásról, fosztogatásokról, rablásokról, erőszakos rekvirálásokról és egyéb kommunista kihágásokról. A Középnémet iparterületekről olyan jelentések érkeznek, hogy a sztrájk terjed. A kommunisták vándorszónokokat küldenek szét, akiknek az a feladatuk, hogy a közönség izalmát szítsák. A sztrájkot megakadályozni akaró szakszervezetek és az azt folytatni akaró kommunisták között iszonyu a küzdelem és beláthatatlan, hogy melyik győz?

ARADI MIZÉRIÁK.

Üres gyufa-dobozok.

Türelmes, jámbor polgártárs, bizonyára gyakran káromkodtál, amikor 75 baniért egy doboz gyufát vásároltál. Mondjuk, hogy szerencséd volt és tele dobozt kaptál a pénzéért. Ebben az esetben minden ötödik gyufaszál gyulladt meg, a többi azért nem lobbant lángra, mert nem volt gyulékony feje. Dühös káromkodásra tehát alapos okod volt. De akadtak náladnál kevésbé szerencsés halandók, akik csak fél-dobozt kaptak ugyancsak 75 baniért. Ezekből a gyufákból már csak minden tizedik gyulladt meg. Szidtad a kereskedőt, ez szidta a nagykereskedőt, a nagykereskedő a jókívánságokat pedig eljuttatta a gyárhoz, amely minél gyakrabban emelte az árat, annál selejtesebb minőségű gyufát gyártott és hozott forgalomba. Ma azután levelet kaptunk, amely minden ódiunot a gyárra hárit. Íme a levél:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Sokszor előfordul, hogy felbontok egy csomagot, amelyben száz doboz gyufa van. A száz doboz hiánytalanul meg van, de ebből 10-15 doboz rendszerint egészen üres, 20-30 dobozban csak félig van gyufa. A száz dobozból nagynehezen 60-65 tele doboz gyufát lehetne kihozni. Azt szeretném tudni, hogy ezért a nyilvánvaló csalásért kit terhel a felelősség és ki

hez forduljak az okozott kár megtérítéséért? Tisztelettel: Egy kis-kereskedő.

A levélíró hibába veti fel levele végén a találó kérdést. Mit lehet neki tanácsolni? Hogy forduljon a gyárhoz? Az amnyi, mintha a só-

Elítélték a merénylő volt rendőrt

(Farcas György öt évi fegyházbüntetést kapott.)

Farcas György volt rendőr bűnügyét, ki ellen az ügyészség hivatalos hatalommal való visszaélés, erőszakos nem közönség és zsarolás miatt emelt vádat ma tárgyalta az aradi törvényszék büntető tanácsa. Délelőtt tíz órakor nyitotta meg a főtárgyalást Kovács József ítélőtáblai bíró; a büntető tanács elnöke. Konstatálta, hogy a vádlottak Farcas György és Csiki Lajosné, a sértett Heléna Soucolowa Tietlova és a beidéztet tanúk megjelentek. A vádhatóság képviselőjében Mundru Miklós királyi ügyész volt jelen a tárgyaláson. Farcas György volt rendőr fővádlott és Csiki Lajosné szállodai szobaasszony büntetés védelmét dr. Nagy Sándor ügyvéd helyettese dr. Szuhly Károly látta el. A törvényszék a védőügyvéd kérésére zárt tárgyalást rendelt el.

Az elmúlt év decemberében követte el Farcas György aradi rendőr bestiális merényletét Heléna Soucolowa Tietlova prágai diákleány ellen. A diákleány este 8 órakor érkezett meg Aradra, ahol senki ismerőse sem volt, kocsira ült, hogy valamelyik szállodában szobát keressen magának. A városháza előtt Farcas György szolgálatban levő rendőr megállította a bérkocsit, igazoltatta a leányt, akinek azt mondta, hogy az írásai nincsenek rendben és ezért bekiséri a rendőrségre. A kocsit a Vörös ökör szállóhoz irányította, ahol azt mondta a prágai leánynak, hogy pihenje ki magát, mert csak reggel kíséri be a rendőrségre. Rázárta a leányra a szoba ajtaját, majd később visszatért és erőszakot követett el a leányon, aki véresen feküdt reggelig szobájában. A leánynál levő 10 Koronás aranyát pedig elrabolta. Reggel, amíg Farcas kocsit ment, megszökött a szállodából és Guttman Sándor Zoltán-utcai lakos, ügynökhöz menekült, akitől védelmet kért és aki megtette a feljelentést az állambiztonsági hivatalban a rendőr ellen. Megindult a merénylő ellen az eljárás, letartóztatták és átadták az ügyészségnek.

A mai zárt tárgyalás délután 5 óráig tartott. Ekkor Kovács József főtárgyalást elnök nyílt ülésen kihirdette az ítéletet, mely szerint

a büntető törvényszék Farcas György volt rendőrt hivatalos hatalommal való visszaélés, erőszakos nem közönség és zsarolás büntetésében büntetésnek mondotta ki és ezért öt évi fegyházbüntetésre és 10 évi hivatalvesztésre ítélte. A törvényszék súlyosbító körülménynek tudta be, hogy éppen az követett el bűntényt, akinek a lakosság biztonságára kellett volna vigyáznia.

hivatalhoz fordulna. Várni kell. Talán olcsóbb lesz a gyufa. Akkor esetleg egészen megtöltik a dobozokat. De ha újból drágul a gyufa, akkor bizonyára teljesen üres dobozokat fogunk kapni drága pénzünkért.

A bűntényt súlyosbítja az a körülmény, hogy Heléna Soucolowa érintetlen volt, amit dr. Memele poliklinikai főorvos hivatalosan igazolt. Az ítélet indokoltában az elnök elmondotta, hogy Farcas György bűnössége beigazolást nyert, a sértett vallomását a tanúk megerősítették és így a vádlott esőkönyös védekezése dacára a törvényszék büntetésnek mondotta ki. Csiki Lajosné a Vörös ökör szobaasszonyának büntetését tevékenysége nem nyert be igazolást és ezért a vád és következményei alól a törvényszék felmentette.

Mundru kir. ügyész az ítéletben megnyugodott, a vádlott és védője pedig felmentésért fellebbezett. Dr. Szuhly védő kérte a jogerős ítéletig védelem szabadságra helyezését azon az alapon, hogy Aradon két háza, bejelentett lakása és nagy családja van. Ügyészi indítványra a kérelmet a törvényszék elutasította.

Hogy áll a leu?

Augusztus 14-én szettek 100 lelért:

Aradon:

2.27 svájci frankot,
7.70 francia frankot,
14.27 szokolt,
8000 külföldi magyar koronát,
11000 tényleges magyar koronát,
13000 belföldi magyar koronát,
29000 osztrák koronát,
1.000.000 német márkát.

Zürichben 2.50 frankot

Parisban 8.25 frankot

Budapestben 8750—9450 kor.-t

Bécsben 32.800 osztrák koronát

Berlinben 1.600.000 márkát

Londonban 1 font 960 lei.

Elfogott valutás.

(Aki aranypénzzel kereskedik.)

Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: Roianu Trifon, a timisoarai (temesvári) sziguranca egyik ügyes detektívének már rögtön feltűnt egy Klein József nevű bukovinai kereskedő, aki igen gyakran tartózkodott Timisoarán és ilyenkor több időt töltött itt, mint amennyi rendes üzletek lebonyolításához szükséges és állandóan ismert timisoarai és idegen valutások társaságában tartott fenn összeköttetést. A detektív ma igazolásra szólította fel a gyanús kereskedőt, aki nem tudott elfogadható felvilágosítást nyújtani. Előállították a rendőrségen, ahol a vallatás során megtört és bevallotta, hogy valutázn jár Timisoarára (Temesvárra.) Kikutatták és 123 darab különféle külföldi aranypénzt találtak nála. A pénzt lefoglalták, a kereskedőt letartóztatásba helyezték. Most abban az irányban indította meg a nyomozást a rendőrség, hogy milyen összeget és kiknek a segítségével csempészett külföldre a letartóztatott kereskedő.

A berlini aprópénz.

(A „Hartgeld.“ — Ötvenmillió és százmillió fehérpénz.)

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) A német pénzügyminiszterium alig néhány hete gondoskodott váltópénzről, amikor egy alumínium-vegyületből vevett száz- és ötszáz márkás pénzdarabokat. A német sajtó örömmel fogadta el Hartgeld visszatérését a forgalomba, de a bankok kezdettől fogva nem szívesen vették át ezeket az egyébként tetszetős pénzdarabokat, mert kezelésük sokkal nehezebb volt, mint a papírpénz. Egyébként pedig a márka árfolyamának fejlődése a bankok tartózkodását igazolta. — Ma a szép száz márkás váltópénz értéke akkor, ha leszámítják a márka legutóbb bekövetkezett javulását, nem több, mint 0.01 békepfennig, tehát annak, aki egy békemárka tartozást akar kifizetni, tízezer darab ilyen Hartgeldet kellene magával vinnie.

A birodalmi bank a bankjegynyomdák haditervének kidolgozásánál nem számított a márkának ilyen rohamos leszállásával, hiszen mindössze két hete határozta el az egymillió márkás bankjegyek kibocsátását és az egymillió, vagy az ötmillió bankjegy még mindig eléggé ritka. Éppen ezért az ötvenmillió és a százmillió bankjegyek most a gyorsabb előállítás érdekében igen egyszerűek: kis számolócédulák fehér hátlappal.

De Berlinben még most is 5000 és 10.000 márkás bankjegyekkel kellene lebonyolítani a forgalom javarésztét, ha — lehetne. Az 5000 márkás bankjegy békeértéke, szintén a megjavult márka-árfolyam alapján, 0.5 pfennig és így most aprópénz gyanánt azokat az száz darab ötezer márkásból összeállított kötegeket használják, amelyeket a birodalmi bank adott ki egy szalaggal összefűzve. Az ebédért egy jobb vendéglőben nyolc-tíz ilyen köteget tesznek le az asztalra és a fizetőpincér csak a kötegeket számolja, nem az ötezer márkásokat. Aki akarja, kiemelhet öt-hat darab ötezer márkást minden ilyen kötegből és így — megtakaríthat egy negyedmilliót, vagy háromszázezer márkát az ebédnél. Nemrég még ötezer márkáért könyvet lehetett vásárolni, azután ötezer márka lett az újság ára és a villamosjegyé, most pedig aprópénz lett az ötezer márkás bankjegyek százas kötegeiből.

Sport.

— AAC. AMTE. vasas vándorversenymérkőzés ma, szerda délután 6 órakor a Gloria-CFR pályán. Előzőleg d. u. 4 órakor AAC. II.—AMTE. II. bronzlabda vándorversenymérkőzés.

Bál a lomnici nagyszállóban.

(Loden és szögescipők. — Tutenkamen selymek és brokátcipők. — Shymmy és Konti valzere. — Hogyan táncolnak.)

— Az Aradi Közlöny számára írta: Justus-Baross Katinka. —

Este Lomnicon, ha a völgyből feltekintünk, a magasban csillog a Hotel Praha kivilágított ablaksora. Négy sor nagyobb csillag az égen a csillagok között. Kilenc óra, az ég még nem sötét, csodálatosan szép így a völgyből az ablaksorok fényvilágítása. Kilenc óra tájt mindenki már a szobájába lépkezik, de ha a magasban a Hotel Praha csak egy ablaksor csillog és az emeleti sorok egy-két ablak kivételével sötétek, ez azt jelenti, bál van a nagyszállóban.

Már diner előtt felszedettek a hál szőnyegeit, a nagy perzsaszőnyeg a középről ép úgy eltűnt, mint a meggyiszin bársony, széles futószőnyegek, a hatalmas étterem zsúfolva, sok autó érkezett délután, hozta a füredieket, úgy, hogy egy-egy nagyobb asztalnál háromféle idegen társaság is ül, a kiszolgálás rosszabb, mint rendszeren, sok a világos, színes estiruha hétköznap fekete szürke, sötétkék, legfeljebb drapp és lehetőleg méregdrága estirubát illik a nagyszállóban viselni az elmaradhatatlan fehér, ezüst, vagy kék rókaival, vagy derékig érő hermelin gallérral, míg a lányok fehér, ivoir, pasztellzöld könnyű ruhákban, vagy fekete bársonyban jönnek le a hallba, boa nélkül — ezt annakidején majd a férjüktől zsarolják ki. Most csupa szín, tarkaság minden.

És kezdődik a bál.

Huzza a cigány a shymmyt buzgalommal — nem táncol senki. Hoszu szünet (a cigány itt is többet szünetel, mint muzsikál) aztán még egy shymmy. Nem táncol senki. Még hosszabb szünet. Aztán még egy shymmy — senki nem mozdul. Most egy valzer! Huz, — ejnye, micsoda ismerős régi valzer — Oh hiszen ez a Radics-valzer, száz esztendő, hiszen erre még én is táncoltam, mikor új volt, Pesten, a Vigaóban, bostont, a Széchenyi-bálon. Fialabbnak érzem magamat — egy valzer még él abból az időből, mikor én báloltam Pesten.

Még erre a valzerre sem perődült táncra senki. Még hosszabb szünet. Aztán egy shymmy. És felállott egy pesti szép zsidóasszonyka, fehérróka boáját reabizta a barátnőjére, egy késmárki csehi őrnaggyal kiállott a plázzra és shymmyzett, shymmyzett. Jól, csinosan, kedvesen, rakta, csuszta a bokáit fáradhatatlanul, az őrra hegye az őrnagy bluzának harmadik gombjáig ért, azt hiszem, néha hozzá is érintette, kacér asszonyka volt, a hosszú fiatal csehi őrnagy meg aprókat lépkedett a hosszú lábával, de szintén jól shymmyzett. Kitanulmányozták, hogy shymmyzik a másik és mint két gép, úgy forogtak a parketten.

Nosza, mint prédáta a vad, úgy tolongott mindenki látni, „zum sehen“, lorgnonok föltétek, soká nem táncolt csak a bátor kis pesti, állta a kíváncsi szemek tüzet erősen, aztán jött egy kék-fehér tutenkamen asszony sötét-

kék saccóval, a tutenkamen csehi volt és kalappal táncolt — a pestivel pont ellenkezőleg, csigalassúsággal, — aztán egy harmadik, ez úgy táncolt, hogy az ember észre sem vette, hogy ott van. A harisnyában járó háremhölgy is fölkerelkedett, most már cipőben volt, aztán sokan és shymmyztek vigan, össze-vissza, mindenki a maga esze és szíve szerint. Volt, aki a középső ujját reaszoritotta gavallérja nyakacsigolyájára, volt aki derékon fogta seladonját három ujjal. Volt, aki rázta magát, volt, aki ezt fölöslegesnek találta.

A pesti asszonyka barátnője, szép csendesen lecsuszta a székről és megfürdette a fehér róka boát a porban, ez az őrnagyért és a sikerért volt csendes, ártatlan boszu.

Voltak lihetetlen est ruhák, majdnem nyakig magasak, elől és háton mélyen, sőt legmélyebben decolletálva. Ilyet csak azért lehetett megbocsátani, mert épen nagyon szép volt aki viselte. Mindenki ambicionálta, hogy minél hosszabb legyen a szoknyája — bokáig. Mindenkinek a haja homloktól a fejbüdjén simára, golyóvá volt kefélve. Középen elválasztva a divatosabbak, persze én is ilyen golyóvá keféltem a fejemet, — mindenki diányi kontyot viselt a tarkóján és semmi, vagy nagyon kevés ékszer — és mindenki jól mulatott — máson.

A lányok petrezselymet árultak, az asszonyok táncoltak, egy hoszu szünet után, mikor mindenki szahnaszálás hűsítő után zaklatta a frakkos pincéreket — felhangzott Konti régi valzere a Királyfogás operetéből „A szökés párosan...“ Csábitán bugtak a hegedűk, a cigány kedvvel játszott, nem, ennek nem lehetett ellenállani. Mindenki táncra kerelkedett, az öreg szakállas diplomata méltósággal totyogta a dreischritt valzert, a fiatalok shymmyztek rája, a fess asszonyok bostont táncoltak, a mamák körül néztek, nem volna-e, aki táncba vinné őket, mindenki táncolt. Lódenruhák, sárgacipők, selymek, brokát-cipők, smokingok, bostont, valzert, shymmyt, fáradhatatlanul. És bugt a nóta: „A szökés, párosan...“

Felmentem a karzatra, lenéztem a pálmák mögül — ez bál volt, forgott, kavargott a tömeg, a cigány harmincadszor húzta egyfolytában: „A szökés — párosan...“ Jó nóták a régi nóták. Hát turisták már nincsenek Lomnicon? Dehogyan — éjjel két óra után beállított a hallba — most bálterembe — egy holtspad, agyonfáradt házaspár, — magyarok, turistafelszereléssel — vezető nélkül mentek a Lomnici-csucsra, eltévedtek, lejövet elfogta őket a sötétség utban és a nagyszálló terneiből kiáradó világyfény vezette őket ide a Hotel Praha. Arcuk, kezük csupa karcolás a bokroktól, galyaktól, az asszonyka bokája remeg — ezek sem fognak veretők nélkül soha sehova indulni, ha ugyan lesz még kedvük valaha hegyet mászni.

— És rem félték a viperáktól? — Kérdezik őket — A sötétben

reáléphetek volna akár egy kigyó fészekre is.

— Oh! Viperák! Hát azok is vannak? — És az asszonyka holt halavány arcára még jobban kiült a rémület. Nem, ő a viperáktól nem félt, nem tudta, hogy vannak, elég félni valója volt már amúgy is. És most még a viperák is. Bózasztó.

Szoba nem volt kapható egy sem, hát kaptak egy fürdőszobát, szoba ára különben naponta harminctől negyvenöt csehkorona, — száznál is több, kétszázötven lei, — szállásul, boldogok voltak avval is, csak hogy emberek között lehetnek. Ha bál nincs és a nagyszálló sötét, kiutaknak az erdőn.

Nem tréfa dolog sötétben az erdőn járni. A Hotel Praha-ból a nem ott lakó bál vendégeket lámpásos kísérők kísérik a lezuhzó rövid serpentin uton a völgybe a „Lomnic“-szállóhoz és a többi világhoz szállóhoz. Pedig ez rövid ut alig negyedóra, mindenki megjárja nappal százszor, — de éjjel! Világért sem! Nagy a viperáktól félelem és az erdő, bokor riasztó, sötét, az utat a fák sűrű árnyéka alatt éjjel egyáltalán nem, még csak homályosan sem látni, mindenki fél az eltévedéstől.

Vipera persze nincs a park területén, de azon túl annál több, bár láttak egyet ép tegnapelőtt — a parkban egy félreesőbb sétatuton az ut közepén aludt a napon. Rémulten galoppoztak el tőle azok a békés kirándulók — egy társaság tagjai — melynek szerencséje volt őt megkímélni. Persze a vipera is rémulten síkolt a bokrok közé.

A sikkasztó postamester

(Gidófalvi Bélát öt évi feyházra ülték.)

Gidófalvi Béla a kristyóri postahivatal főnökének bűnyegét ma tárgyalta az aradi büntetőtörvény, szék. A volt postamester, aki tizenhárom évet töltött állami szolgálatban, az utolsó két év alatt 127 ezer lelt sikkasztott postautalványok és postatakarékpénztári könyvek meghamisításával az államtól. A mai főtárgyaláson a postamester beismerte a bűntény elkövetését és azt hozta fel védelméül, hogy nagy családját 500 leles havi fizetéséből nem tudta fenntartani, ezért volt kénytelen kisebb összegeket sikkasztani, ami két év alatt 127 ezer leire emelkedett. A nyomor vitte rá a bűnözésre. A nagy nehez anyagi körülmények között élő családjára nézve kérte a bíróságot, hogy ne a rideg paragrafusokhoz való ragaszkodással, hanem nemes emberi belátással ítélkezzék felette. Mandra Miklós ügyész és dr. Kele Sándor ügyvéd perbeszédet után a bíróság kihirdette az ítéletet, amely szerint a sikkasztó postafőnököt oktrahami sítás és sikkasztás büntetésében bírósnak mondotta ki és ezért öt évi feyházbüntetésre ítélte, amelyből a vizsgálati fogságban eltöltött egy évet kitöltöttnek vett. A vádlott az ítélet ellen felbuzgott, jelentett.

„A halál hirnöke”

Filmszenzáció, ma szerdán utoljára az

Apoloban

HIREK.

A trónörökös Aradon.

(Tíz percig a vasúti állomáson.)

Ma délelőtt távirati értesítés jelezte a városi hatóságok vezetőinek, hogy Károly trónörökös déli egy órakeret utazik Aradon. A pályaudvart hamarosan feldíszítették lobogókkal és sorra jelentek meg a polgári és katonai hatóságok képviselői a trónörökös vonatának fogadására. A vármegye részéről Ocorgescu János vezérfelügyelő-prefektus, a város részéről dr. Angel István polgármester és a katonai hatóságok képviselői közül Gritta Ovidiu rendőr-prefektus, Popescu Haralamb szigurancafénök, Jura Nichifor állomásfőnök és Anastasiu Demeter szállásügyi igazgató jelentek meg a pályaudvaron. Az udvari vonat egy óra előtt tíz perccel érkezett Aradra és tíz percnél tartózkodás után pontban egy órakeret indult Timisoara (Temesvár) felé. A trónörökös egy pillanatra nézett ki szalónkosijának ablakán, aztán eltűnt és többé nem mutatkozott. A trónörökös feleségével együtt Belgrádba utazik, ahol jelenleg a román királyi pár is tartózkodik a szerb királyi család látogatásán. A Szerbiába haladó udvari vonat Tóvis felől jött és Timisoara (Temesvár) érintésével halad Belgrád felé. Az udvari vonat tíz hatalmas Pullman-szalónkosijából állott, külön konyhakocsival és hatalmas amerikai mozdony vezeté.

Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: Károly trónörökös és felesége ma délután 2 óra 45 perckor különvonaton átfutott a temesvár-józsefvárosi pályaudvaron. A trónörökös Belgrádba utazik, a honnan Görögországba megy látogatni.

Lapunk legközelebbi száma a szerdai római katolikus ünnep miatt pénteken jelenik meg.

Megérkezett az új főügyész. Seciureanu Romulus főügyész, az aradi ügyészség újonnan kinevezett vezetőügyésze Putnáról ma megérkezett Aradra. A kiváló büntetőjogász, akit méltón ért az előléptetés, hogy a nagy hatáskörű aradi ügyészség vezetőjévé nevezték ki, a napokban foglalja el új hivatalát.

Változások Bessarabia közigazgatásában. Bucurestiből jelentik: Az „Adeverul” írja, hogy Bratianu miniszterelnök hazaérkezése után Bessarabia közigazgatásában nagyarányú változásokat fog eszközölni.

Görögország a keletben. Bucurestiből táviratozzák: Az athéni tomár meghatalmazott miniszter kijelentette az újságíróknak, hogy Görögországot a legközelebbi időkhöz felveszik a kisanant kötelékébe. Jugoszláv lapjelentések szerint a polgári körök ezidőszerint egy görög, szerb és román szövetség létrehozásán fáradoznak.

Megszakadt a tárgyalás az oroszokkal. Bucurestiből táviratozzák: Az Oroszországgal felveendő gazdasági összeköttetésre irányuló tárgyalások hirtelen félbeszakadtak. A román delegáció Sorocából Bucurestibe utazott az új instrukciók átételére. — A triaspoli mérnöki bizottság a Dnveszteren keresztül vizsgálta a további tárgyalásokra vonatkozólag instrukciókat a román kormánytól.

— Az eszperantó világkongresszus. Nürnbergből táviratozzák: Az eszperantó világkongresszus kezdő ülésén elhatározták, hogy a jövő évi kongresszust Szófiában fogják megtartani. Az eszperantó szavalo-versenyen a második díjat a magyarok nyerték el.

— Törvény a diákmenzákról. Bucurestiből jelentik: A „Monitorul Oficial” mai száma közli a diákmenzákra vonatkozó új törvényt. Az orvosi fakultás hallgatóit az új törvény az egészségügyi minisztérium rendelkezésére alá osztja be.

— Súlyos autószerencsétlenség. Bucurestiből jelentik: Bucuresti és Turnu-Severin között Galnisti mellett egy autó hét utassal a vízbe zuhant. Az összes utasok megsebesültek.

— Az elnök munkása. *„Mi jámbor és a világtól olyannyira elmaradt európaiak már hozzádöztünk ahhoz, hogy minden szép, igaz és nemes csak Amerikából jöhet. Amerika a demokrácia hazája és a broodway-i cipőszűtő egyedül nem szégyeli mesterségét, mert mindig arra gondolt, hogy lehet belőle még az Egyesült Államok elnöke. Egy most érkezett rövid amerikai híradás is arról tudósít, hogy Coolidge elnök fia csak egyszerű dohánnyári munkás és annak ellenére, hogy atyja a halálmas állam első embere lett, ő tovább is bejár a gyárba, készíti a vastag szivarörliásokat és az óplumos cigarettákat. Ez az ideális állapot. Az apát nem zavarja a fia mestersege, a fia sem talál különös akadályt abban, hogy az apja a Fehér Háznál lakik. Lehet, hogy az apa éppen azokat a rossz szivarokat szítja szívás közben, amelyeket a fia készít, az is lehet, hogy a fia háromodik, mert az apja szent tesztelte a munkabérlésről törvényeket. Mindazonáltal apa és fia még igen jól megférhetnek egymással. Mr. Jun. Coolidge még arra is gondolhat, hogy valamikor ő illik atyja örökébe. Miért ne? Amerika a minden lehetőségek hazája...”*

— Eljegyzés. Scherer Ferenc banktisztviselő és Hübner Józsa (Santana) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Német nők Amerika elnökéhez. Berlinből táviratozzák: A Wolff távirati iroda jelenti, hogy Oheimb asszony, birodalmi gyűlési képviselő Coolidgehez, az Unió elnökéhez ma táviratot küldött, amelyben azt közli az Északamerikai Egyesült Államok elnökével, hogy a megszállott trieri kerületben a franciák elrendelték, hogy azt a német munkást vagy más alkalmazottat, aki a szolgálatot megtagadja, a családja nélkül ki kell utasítani. Asszonyaink azonban vissza kell maradniok lakásaikban, hogy átvegyék a szines francia ezredék katonáinak kiszolgáltatását. A német asszonyok — folytatja a távirat — az Unió elnökéhez fordulnak, aki a fehér asszonyokat mindig védelemben részesítette a szinesekkel szemben és tőle kérte segítséget a fenyegető gyalázzattal és szeszennyel szemben.

— Hol működnek az adóbizottságok? Az aradi adókévelő-bizottságok holnap, szerdán délelőtt a következő utcákban folytatják működésüket: az I. a Calugareni (Sórház) utcában, a IV. a Bulevardul Regina Maria-n (Andrássy-téren), a VI. a Liceului (Liceum) téren és ennek befejezése után a Kálvin János-utcában, a VII. a Pona Ioan Russu (Lujza) utcában, a VIII. a Kogalniceanu (Mikes Kelemen) utcában, a IX. a Numa Pompilliu (Kasza) utcában.

— Félreértett borbély-rendelet. Az aradi borbély- és fodrászműhelyekben ma közölték a vendégekkel, hogy a személyzetnek kiszolgálás alkalmával csak románul szabad beszélni. Szeiler Péterhez, a borbélyiparosok elnökéhez érkezett a rendelet, amely kifejezetten előírja, hogy a vendégeket érkezéskor és távozáskor kizárólag román nyelven szabad üdvözölni és román nyelven kell a kiszolgálásnál szükséges kérdéseket feladni. A rendeletet már valamennyi borbélymesterről közölték, akik nagy igyekezettel hajtják végre a különös intézkedést. Igen valószínű azonban, hogy a rendelet végrehajtói félremagyarázzák az intézkedést, mert az legfeljebb arra szorítkozhatik, hogy a román vendégekkel érintkezzen a kiszolgáló személyzet románul. Mert ilyen rendeletekkel nem lehet elrománosítani sem a város nagyobb többségét kitevő magyar nyelvű borotválkozókat, sem pedig az inkább német anyanyelvű borbélyszemélyzetet. Az ilyen félremagyarázott rendeletek a közönség körében igen kellemetlen visszahatást keltenek, amint bizonyára éppen azok a hatóságok lepődnek meg legjobban, amelyek a rendeletet kiadták.

— Merénylet egy volt polgármester ellen. Özből táviratozzák: Egy idősebb ember Örz város volt polgármesterére, Bombig szenátorra revolverből többször rálőtt. Bombig összeesett, de mint megállapították, csak könnyebb sérüléseket szenvedett. A tömeg a tettesre rohant, akit úgy megvert, hogy szinte életlenül kellett kórházba vinni. Megállapították, hogy a tettes a fiunei származású Collazio Matteo 71 éves bádós, aki elmebeteg. Néhány nappal ezelőtt a szerencsétlen ember egy gyertyával megjelent a városküzében, hogy ott megkeresse az igazát. Mindeztideig nem lehetett kihallgatni, mert állapota súlyos.

— A Pásztorház elűzi (kolozsvári) irodalmi folyóirat legújabb számában Kristóf Györgytől Madách-tanulmányt, Csekefalvy Lászlótól Verhaerenre való emlékezést három remekbe készült Kosztolányi Verhaeren-fordítással, E. Ady Mariskától, Bakay Bélától, Maksay Alberttől, Szentimrei Jenőtől és Walter Gyulától verseket, Balázs Ferentől és Szabó Mária-tól novellákat, Kovács Dezsőtől, Kristóf Györgytől, Maksay Alberttől és Walter Gyulától megjegyzéseket közöl. A névös szám, amelyet már Nyírő József vezetve főszerkesztőként, értékben vette ki az eddig megjelent számokkal.

— A felbontott amerikai levél. A ternovai postahivatal közli velünk, hogy az Amerikából érkezett, pénzt tartalmazó levél felbontása nem a ternovai, hanem a totnyai postahivatalban történt.

— Gyűjtés a hadirokkantaknak. A hadirokkantakat, hadiözvegyeket és árvákat gyámolító aradi egyesület, amelynek élén Goldis Lászlóné áll, e hónap 19-én, vasárnapon gyűjtőnapot rendez Aradon és a megyében. Arad előkelő társadalmának hölgyei ezen a napon végigjárják a várost és adakozásra szólítják fel a polgárságot. Bizonyos, hogy a nemes célra mindenki tehetségéhez mértén fog adakozni, hogy a háboru szerencsétleneinek szenvedéseit enyhítse.

— Büntény vagy szerencsétlenség? Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: A Bega hídján járókelők ma egy holttestet láttak a vízben. Kifogták és megállapították, hogy Hartner Péter 78 éves munkás, aki a múlt pénteken nyomtalanul eltűnt gyárvárosi lakásáról. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy gyilkosság áldozata volt-e a munkás, vagy szerencsétlenség folytán történt a halála.

— Soffőr-vizsga. Az aradi rendőrprefektúra autósügyi osztálya felhívta mindazokat, akik soffőr-vizsgára kérelmet adtak be, hogy augusztus 15-én, csütörtökön délután 3 óraker a Str. Marasesti (Kossuth-utcai) rendőrségi laktanyában jelentkezzenek.

— Lepa Dóra hangversenye. Lepa Dóra, a kiváló mezzosoprán-énekesnő vasárnap este nagyszerű hangversenyt rendezett Savarsinban (Soborsinban). A kiváló operaénekesnő minden száma után lelkes óvációban részesítette a község nagyszámú intelligens közönsége. Sok virággal és nagyon sok tapsal jutalmazták a művésznőt. A zongorkíséretet Hess Irénke kisjénő urfiány precízén látta el.

— Négy leies differencia közben ötvenezer leit loptak. Róth Albert timisoarai (temesvári) kereskedőtől az aradi állomáson nadrágjának hátsó zsebéből kilopták ötvenezer leit tartalmazó pénztárcáját. A kereskedő feljelentést tett az állomás rendőrségén, ahol nyomban megindították a nyomozást. Átkutatták a nagyvárosi utasokat, azonban ez sem vezetett eredményre. A nagyszabású lopásról értesítették az ügyészséget is. A kárvallott a legpénztárnál négyleies differencia miatt heves jelenetet rögtönzött és ezalatt lopták ki zsebéből az ötvenezer leit.

— Karamból a vasúti állomáson. Tegnap este az aradi állomáson kisebb karamból történt. A curtici felől kijárónál egy mozdony nagy sebességgel nekiment két teherkocsinak, melveket összevont. Emberéletben nem esett kár.

— Nyomor miatt a halálba. Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: Hunkler Mátyás temesvári gyárvárosi Távirda-utca 28. szám alatti lakásán ma délelőtt felakasztotta magát és meghalt. Hunkler már régóta gyógyíthatatlan betegségben szenvedett, munkaképtelen volt és nem tudta családját elartani. Nyomora miatt véletlenszerűen végejt életének.

— Őszi-téli costume és ruhadívalapok nagy választéka Naményi papírüzletben.

— Gyermekkocsik, székek, nyugágyak, teniszverők, futballok, utazó készletek, kofferok nagy választékban Hagedra cégnél.

Huller István esküje.

Hanny Weissel a főszerepben. Szenzációs cirkusz film bemutatója ma szerdán az

Urániában

— Verekedés diákok. Bucurestiből jelentik: Ungheniben a cuzisták és a zsidó diákok között összeütközés támadt. Az antiszemita diákok több zsidó ház ablakát bevették.

— Hatvanmillió tüzkár. Bucurestiből jelentik: A Karánsebes melletti Balta-Serata községben nagy tűz ütött ki. Huszonötezer vaggon fa porrá égett. A kár hatvanmillió lei.

— Versenyhírek. Diana sősborszesz minden vonalon győzött.

— Lazarovitz H. Lazar timisoarai (femesvári) nemzetközi ügynökség aradi fiókja megnyit (a városi színházzal szemben, Pichler-papírüzletben), ahol a tengerenfüli utazásokra vonatkozólag mindennemű felvilágosítás díjtalanul beszerezhető.

— Halmos Gyula v. fogász szabadságáról visszatért és működését ismét megkezdte.

— Szombaton, augusztus 18-án lesz az AAC. nagyszabású jótékony felü telepünnepélye. Részletes program a plakátokon.

— Kollin Jenő fogászati műtermét Piata Avram Iancu II. (Szabadság-tér 11.) alatt megnyitotta.

— Nyolc órai munkaidő Amerikában. Newyorkból táviratozzák: Mától kezdve az Északamerikai Egyesült Államokban életbe léptették a nyolcórás munkaidőt.

— Kopinics Párisban. A budapesti 140 millió sikkasztó, Kopinics Jenő nevéhez valóságos legenda fűződik. Keresték Aradon, Timisoarán (Temesvárott), Jugoszláviában az ügyes sikkasztót, akinek egyszerre nyoma veszett. Legutóbb az a hír terjedt el, hogy Bucurestiben tűnt fel. De ez sem bizonyult valósnak. Most azután az a jelentés érkezik Párisból, hogy Kopinics Jenő Párisban tartózkodik, ahol álnév alatt él.

Mozi.

* Szerdán utóljára vetíti az Apolló mozgósínház a Halál hírnöke című monumentális filmet.

* Dostojevski mélyeséges elgondolásait adja vissza az Apolló mozgósínház csütörtök esti filmje: A misericordia. A nagy orosz író regénye után készült film minden jelenetét a forró izgalom festi át. A szenzációs irodalmi film csütörtökön, pénteken és szombaton kerül inre.

* Kacagató vígjáték előzi meg szerdán este az Uránia mozgósínház nagvhatású újdonságát: Huller István esküjét. A kis vidéki cirkusz kezdődik a dráma izgalmas csemenye, élénk tárul az artisták komoruságos élete, melyből minnki szabadulni szeretne. Az események csodálatos gyorsasággal futk s nem gondolt nagyszerű befezéshez érnek el. A dráma két részből áll s az első hatfelvonásos rész szerdán, csütörtökön és pénteken kerül színre az Urániában, amely különben ezentul a közönség óhájára ismét rendszeresen, naponkint tart előadást

Négyszázmillió csempészés a határon.

— Letartóztatták az ottlaci vámfőnököt. — A csempészési ügy aradi szereplői. —

Nagyarányu vámcsempészésekről értesültek a hatóságok néhány nappal ezelőtt. Az aradi államrendőrség nyomában bevezette a nyomozást, amely szenzációs eredménnyel végződött. Megállapították, hogy hónapok óta csempészés folyik az ottlaci határnál. Pauseski királyi ügyész, Andreescu rendőrigazgató és Nistorescu csendőrkapitány vasárnap délután autómobilon kiszálltak Ottlacára, hogy ott meglessék a csempészeket. A hatósági közegek tudták ugyanis, hogy mikor és hol fogják a csempészést végrehajtani. Lesben állottak és sikerült is a csempészeket tetten érni. Élő-állatokat akartak átvinni a határon, e szándékukban azonban megakadályozta őket a rendőrbizottság, amely a csempész társaságot őrizetbe vette és megkezdte kihallgatásukat. Bevallották, hogy már régóta működnek, a társaságnak több aradi tagja van, de Erdély különböző részein lakó tagjai is vannak a társaságnak. Eddig körülbelül négyszáz millió értékű élőállatot csempészték át a határon Magyarországra a román vámhivatalok megkerülésével. Az elfogott embereket beszállították az aradi rendőrprefekturára és a rendőrség elrendelte a csempész társaság aradi tagjainak elővezetését és őrizetbe vételét. Mivel a letartóztatottak vallomásából az a súlyos gyanu merült fel, hogy az ottlaci vámfőnök is kompromittálva van az ügyben, mert ő is résztvett a csempészésekben, ezért az aradi rendőrség intézkedéseire letartóztatták.

Ma délelőtt folytatták a gyanúsítottak kihallgatását. A vámfőnököt kihallgatása után, mivel bűnös sége az eddigi vizsgálat folyamán beigazolást nyert, előzetes letartóztatásba helyezték. Kihallgatták F. aradi földbirtokost és N. aradi terménynagykereskedőt, akik az utóbbi időben a marhaszállítmányok intézését végezték. A terménynagykereskedő kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy gróf Zelenski Róbert repatriálása alkalmával engedélyt kapott a birtokán lévő több száz darab szarvasmarhának Magyarországra való szállítására. Az elszállítási ügy lebonyolításával a gróf N.-t bizta meg és ő szabályszerű engedély alapján törvényes úton végezte. A terménynagykereskedő vallomásaival egyértelműleg vallott F. földbirtokos is. A vallomásokról felvett jegyzőkönyvet az államrendőrség holnap küldi át az ügyészségnek. Az ügyben szereplőket a vámfőnök kivételével,

mivel szökésüktől nem kell tartani, szabadlábra helyezték. Holnap Bucurestiből Aradra érkezik a vámfőigazgatóság egyik főtisztviselője, aki résztvesz a vizsgálat lefolytatásában.

oooooooooooo

Maróczy fátuma.

(Harmadik helyen végzett a scheveningeni sakkversenyen.)

A scheveningeni nemzetközi sakkverseny utolsó fordulóján Maróczy Géza mester, aki a torna egész ideje alatt fölényesen vezetett versenytársaival szemben és biztos nyerőnek látszott, játszmát veszített egy outsider ellen és fél ponttal leszorult az első helyről, maga elé engedve Johner svájci és Spielmann németországi mestereket.

A magyar mester, aki veszélyes ellenfeleit sorra verte, első veszített pontját úgy szerezte, hogy utolsó, igen gyöngye ellenfelével szemben folytatott játszmájával meg akarta nyerni azt a külön díjat, amelyet a legrövidebb idő alatt lejátszott párti győztesének tűztek ki. Hatalmas támadást indított a királysárny ellen és játék közben olyan szituáció adódott, hogy Maróczy gyalogos és bástyaáldozattal rövidesen megnyerhetőnek vélte a játszmát. Minthogy a gyorsasági díjra játszott, nem volt elég ideje átgondolni az összes eshetőségeket és ellenfele, a rotterdami dr. Oskam, nagy erőfeszítéssel védekezve megtalálta az egyetlen mentőlépést és királyával kimászott a matthálóból. Maróczy, miután bástyát és gyalogost áldozott erre a kombinációra, ezek után nem tehetett mást, föladta a küzdelmet. A gyorsasági mellék-díj miatt így veszítette el a főtornát...

Maróczyt nem először éri el ez a fátum. Az ostendei nagy sakkversenyen annakidején Maróczy, amikor már két ponttal vezetett, szintén elkövette azt a nála egyéb ként szokatlan gyöngeséget, hogy utolsó, Bernstein elleni játszmájában kockázatos áldozat-kombinációba fogott egy külön-díj kedvéért, amit a legszebb tisztáldozatra tűztek ki. A kombináció, amelylyel Ostendében operált, ugyanaz volt, mint amely miatt most a scheveningeni sakkverseny első díját elvesztette. Akkor is gyalogost és bástyát áldozott és akkor is elvesztette a játszmát Bernsteinnel szemben. Ez a játszma-vesztés volt az oka annak, hogy az ostendei versenyen leszorult az első ségrő.

Visszahívott követ.

(A későn tett jelentés. — Tárgyalás nem kívánatos magyar politikai körökkel.)

Budapestről táviratozzák: A Pesti Hírlap vasárnapi számában belgrádi tudósítójának következő táviratát közli:

— A jugoszláv kormány Milojevics budapesti követet, Balla Aladárral, Gömbös bizalmi emberével való tárgyalásai miatt és azért, mert tárgyalásairól későn tett jelentést, visszahívta. Utódjául Antunovics jelenlegi római követet, vagy Boljevics milanói konzult emlegetik. Erre a közérdekű kérdésre némi fényt derít az az értesülés, amelyet jól informált budapesti helyről adtak s amely így szól:

— Milojevics Milan jugoszláv követet és meghatalmazott minisztert Balla Aladár volt képviselővel Gömbös Gyula Kormányra jutása érdekében folytatott tárgyalásai miatt rendelt el Budapestről a jugoszláv királyi kormány. Belgrádi Kormánykörökben már magában véve ezt a tényt is nehézményezik, hogy Milojevics követ és meghatalmazott miniszter Balla Aladár politikai jellegű látogatását elfogadta és vele a jugoszláv kormány előzetes tudta nélkül politikai természetű kérdésekben tárgyalásokat folytatott. A budapesti jugoszláv követ nevében a tárgyalások nyíl vámosagra jutásával kapcsolatban tett hivatalos, problematikus fogalmazású cáfolat pedig egyenesen kellemetlen helyzetbe hozta a jugoszláv kormányt, mert úgy tudjuk, Szinajában ezen ügy Nincsić jugoszláv külügyminiszter részéről is bizonyos vonatkozásban érintve lett. A budapesti jugoszláv követ visszahívásával hozzájárul az a körülmény is, hogy oly magyar politikai körökkel tartott fenn összeköttetést, a melyekkel való érintkezést Belgrádban nem tartják kívánatosnak.

Budapestről táviratozzák: A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt választmányja ma ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a párt elnökét, gróf Batthyány Tivadart, aki különben külföldön tartózkodik, táviratban arra kéri, hogy szólítsa fel a szintén külföldön tartózkodó Balla Aladárt, nyilatkozzék a jugoszláv követtel folytatott tárgyalásairól. A párt értesülése szerint különben Balla Aladár a közeljövőben visszatér Magyarországra, hogy Drózdly Győzővel Amerikába utazzék.

„MISERICORDIA.“

B. Götzke-vel a főszerepben
Dosztojewsky novellája nyomán,
bemutatója csütörtökön az

Apolloban

Francia Sárga-könyv.

(Várják az új német kormány ajánlatát.)

Párisból táviratozzák: A külügyminisztérium legközelebb Sárga-könyvet ad ki, amelyben nyilvánosságra hozzák a szövetségeseknek a Ruhr-kérdésben váltott összes jegyzékeit.

Berlinből táviratozzák: A Wolffroda ellenkező híradásokkal szemben illetékes helyen arról értesül, hogy Anglia ezideig nem intézett különválaszt Németországhoz.

Brüsszelből táviratozzák: Az angol jegyzék az Etoile Belge szerint nyitvahagyja az ajtót a további tárgyalásokra, gyakorlati kezdeményezést azonban nem tartalmaz. A parlamenti szünetek befejezése előtt nem várható újabb megbeszélés, kivéve azt az esetet, ha az új német kormány ajánlatot tesz a szövetségeseknek.

A Rembrand-kalap.

(Az egyiptomi turbántól a nagy kálapiig.)

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Mily büszke és csinos volt egy gesztenyebarna fűrtös fejecskén, amin befödte, a fülek körül körülfogta és magába zárta a fehér homlokot, mint a könnyű sísak! Egyiptomi stílus után készült és hiven megőrizte annak minden eredetiségét, kivéve a finom francia selyemanyagot. Oly könnyed és kecses, annyira filigrán és elegáns, hogy a néző azt hihetné, talán Nephthys ó-egyiptomi királyleány mesés szép fejét övezte valamikor. Mattszürkéselyem alapanyagból készült, teteje kupolaformájú, melyet turbánszerű redőzet keretez művészi, puha redőzetben. Stílusát a homlok fölé alkalmazott gyöngéd dísz adja meg, valami királyi egyszerűséget és előkelőséget kölcsönözve az egésznek. Ez egy szürke, áttetsző, kerekre csiszolt gyöngyökből formált kigyócska, mely centi méter széles alakját kérdőjel alakúra nyújtja ki. A másik fehérfa-tyolból készült, gyöngyturbán keretez, mely ezüstforintnyi rózsákat hajtott a két fül fölött, ebből gyöngybojtok hullanak le kétfelől az arc mentén a nyakig. Ezt a két formát kocsin, estélyen, színházban, melyen dekolletált stílusos ruhához viselik.

A török turbán is divatos, tarka-barka francia selyemből redőzve. Egyik oldalán a fülnél hetyke tolltűrök ugrók ki belőle az arc felé irányulva a stílizáló iparművész képzeletét dicsérve. Ez utcára is alkalmas, mert egyszerű és praktikus, mindenféle színű ruhához jól illik. A szép, nagyszélű, merész-ívelésű Rembrand-kalap megint kísért az előkelő divatban. Legszébb fekete selyembársonyból, fekete tollakkal, melyek végét alig

észrevehető barnás-vörös szín élénkíti. Csak előkelő termethez illik, nagyon szép vállak felsátraképpen, mert dekolletázs nélkül el se képzelhető. Nagyon kényes kalap! A finom, puha, dus prémeket is megköveteli, még inkább, mint az ékszer. Enélkül a keret nélkül kicsit nevetséges és kihívó.

Közgazdaság.

Tovább tart a liossz.

Az aradi magánforgalom árai ma ismét nagy mértékben emelkedtek a paritásos árak fölé és érdekes az az utóhullám, amit a Bucurestiből kiindult liossz Aradon és általában az erdélyi piacokon előidézett. Ma 20 feivel drágább Aradon a dollár, mint Bucuresztiben, ahol egyébként még mindig tart a devizahossz, de már nem oly nagy mértékben, mint eddig. Bebizonyítható, hogy a kontremínörök munkája, amely mintegy tíz nappal ezelőtt kezdődött és nyilvánvalóan a leu lerontására törekedtek — egyelőre eredménnyel végződött. Most azonban a leu esése megállott, sőt Párisban emelkedést mutat a tegnapi 8.20-as zárlattal szemben.

A márka erőteljesen megjavult ma Zürichben, amit valószínűleg az új német kormány iránti bizalom idézett elő és e miatt további javulása is várható. Ezzel szemben a francia frank további hanyatlást mutat.

Aradi valutaárak. Augusztus 14. Francia frank 13.50, svájci frank 44, dollár 255, dinár 2.50, szokol 7, márka 0.000250, lira 10, angol font 1100, magyar korona 0.0090, osztrák korona 0.0031. — **Kifizetések:** Budapest külföldi 80, belföldi 130, Bécs 290, Berlin 0.0001, Prága 7.20, Zürich 44.50, Milánó 10.60, London 1130, Newyork 250, Páris 13, Belgrád 2.50.

Temesvári valutaárak. (Augusztus 14.) Berlin 0.0001, Newyork 255, dollár 258, London 1200, angol font 1200, Páris 13.25, francia frank 13.50, Zürich 45.50, svájci frank 45, Milánó 10.75, lira 10.50, Prága 7.40, szokol 7.20, Belgrád külföldi 2.60, belföldi 2.50, dinár 2.30, Budapest külföldi 80, belföldi 125, Bécs 285.

Bucuressti törzdezárlat (Aug. 14.) **Kifizetések:** Páris 12.88, Berlin 0.000105, London 1075, Newyork 234, Milánó 8.98, Zürich 42, Bécs 0.003175, Prága 6.85, Budapest 0.0125. — **Valuták:** Napoleon 810, márka 0.000250, léva 1.80, török lira 1.20, angol font 1120, francia frank 12.65, svájci frank 40, lira 9.25, drachma 4, dinár 2.20, dollár 236, lengyel márka 0.0010, osztrák korona 0.0031, magyar korona 0.0090, szokol 6.25.

Zürichi nyitás. (Augusztus 14.) Berlin 0.000190, Newyork 554, London 2530, Páris 30.75, Milánó 23.60, Prága 16.20, Budapest 0.031250, Belgrád 5.8750, Bucuressti 2.50, Varsó 0.0024, Bécs 0.00773750, belévezett 0.007850. Zürich zárlat. (Augusztus 14.) Berlin 0.000190, Newyork 553.50, London 2530, Páris 30.40, Milánó 23.50, Prága 16.20, Budapest 0.031250, Belgrád 5.8750, Szófia 4.80, Bucuressti 2.50, Varsó

0.0024, Bécs 0.0078, bélyegzett 0.007850.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Augusztus 14.) Napoleon 68800, Amsterdam 7500—7740, Belgrád 204—212, Berlin 0.0060—80, Bucuressti 87—94, leu 87.50—94.50, London 87200—89600, angol font 87400—89800, Milánó 820—855, lira 825—860, Newyork 19100—19700, dollár 19300—19900, Páris 1080—1116, francia frank 1095—1131, Varsó 0.08.30—9.30, Prága 568—592, Zürich 3440—3560, Bécs 0.26.80—28.20.

Öreg ember, nem vén ember

(Elülték Damninger Józsefet, a hetvenhárom éves merénylőt.)

A mai törvényszéki főtárgyalás legérdekesebb bűnügye Damninger József hetvenhárom éves újszentannai lakos ügye volt, aki örökbe fogadott leányán Damninger Borbálán erőszakos merényletet akart elkövetni. A fiatal 18 éves árvaleányt két évvel ezelőtt fogadta örökbe az öreg Damninger és azóta állandóan szerelmi ajánlataival üldözte. Egy este, mikor már azt hitte, hogy a házában dolgozó munkásasszonyok lefeküdtek, leteperre a leányt az ágyra, hogy erőszakot kövessen el rajta, de az sikoltozni kezdett, mire három munkás asszony bement a szobába és megakadályozta a bestiális öreg embert tettének keresztülvitelében. Az örökbefogadott leány másnap megtette Damninger József ellen a feljelentést, akit a csendőrség letartóztatott és átadott az ügyészségnek. Elrendelték ellene az előzetes letartóztatást, később azonban orvosi vélemény alapján betegsége miatt kaució ellenében a szabadlábra helyezték. A törvényszék már többször kitűzte tárgyalásra a bűnügyet, de a tanúk meg nem jelenése miatt mindannyiszor el kellett halasztani.

Ma zárt ülésben tárgyalta a büntetőtanács a merénylő öregember bűnügyét, aki ellen erőszakos merénylet kísérlete miatt emelt vádat az ügyészség. Huszonhárom tanút hallgattak ki, akik — mint az ítélet indoklása kimondja, — igazolták Damninger József bűnöségét és megerősítették a sértett terhelt vallomását. A büntetőtörvénykönyv idevonatkozó paragrafusának alkalmazásával a törvény szerk egy évi börtönbüntetésre ítélte Damninger Józsefet, enyhítő körülménynek tudta be az öregember magas korát, amit hatósági orvosi bizonyítvány igazolt. Az ítélet ellen a vádlott felebbezést jelentett be.

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF
felel.
Cenzurált
IOAN NICHIŃ

Egy óra Nijinszkynél.

(Beszélgetés Márkus Romolával.)

Nijinszkynél, a nagy orosz táncművészről, aki Márkus Emilia lányát, Márkus Romolát vette feleségül s akit idegbajának kezelése miatt vittek Párisba, a párisi „Comœdia” című színházi napilap ma érkezett számában N. de Solpray tollából a következőket olvassuk:

Nijinszky egy idő óta nem táncol. A nagy orosz művészek ez a szünetelése művészi körökben élénk szenzációt keltett. — Egy olyan pályafutás, mint az övé volt nem látott mást, mint folytonos diadalokat, hirtelen megszakadt. Erről aztán a legképtelenebb legendák keletkeztek. Nijinszky egy szép nyári délután mellettem ült a fehér kárpitos szalonjában félig nyitott ablakoknál. Fizikailag alig változott. Arca ugyanolyan, mint ezelőtt volt, ugyanazokkal az ázsiai szemekkel. Harminc évét kissé elhízott termete mutatja.

— Nem csoda, — mondotta Romola Nijinszky — ha a férjem többé nem táncol. De nagy igaztalanság volna őt csak mint táncművészt tekinteni. Benne egy eddig ismeretlen Nijinszky rejlik, akit még meg kell ismerni. Ő tudja, hogy neki oroszánrésze van az orosz balett fejlesztésében. Munkái és kutatásai arra indították őt, hogy könyvet írjon a ritmusról és a táncról. Ezáltal egy olyan problémát oldott meg, amit századok óta kutattak. Néhány hónap múlva meg fog jelenni egy könyv „Vestris és Nijinszky” cím alatt. Nijinszka, Nijinszky nővére meg fogja írni részletes és hiteles életrajzát fivérének. Ebből a könyvből majd meg lehet tudni, hogy Nijinszky több volt, mint közönséges táncművész.

— Capozzon ebben az albumban — tette még hozzá Nijinszky asszony — s Waslaw tehetségét más oldalról is meg fogja ismerni. Mintegy száz darab pasztell, vázlat, balettkosztümök, karrikatúrák, arcképek tanúsítják Nijinszky rendkívüli tehetségét. Ezeket a díszítő műveket mind az ő táncművészete sugalmazta. Tele vannak élettel. Egy pantomime-balett személyei, kiket a művész kevéssel a háború előtt vetett papírra, a párisi színházának, a „Les Papillons de Nuit”-nek személyzetét mutatják be. Ezek pesszimista és keserű emlékek benyomásaira keletkeztek. Roppról álmodik. Semmi öröm nem fűzi őt ezekhez az álmoképekhez. Egy másik pasztell egy csodás keleti álmodást mutat. Mint később különös látványt rajzol meg, egy olyan tüneményt, mintha a világosság lassan-lassan végképp eltűnnék.

„EGOL”

eipőkrém, kékitő, fém tisztító felülmúlhatatlan minőségben
már 1 drb. vételnél is gyári áron kapható: MERCEDES-nél.

Apró hirdetések.

Udnyaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 1.50 lel.

Vastagabb betűvel 2.— lel.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat, aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 15.— lel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

BARNA 5000" jellegre levél van, kérem átvenni. 4600

TISZTAMULTU. csinos leány barátságát keresem. Választ a kiadóba lapban jelezve kérem „Barna 5000” jellegre. 4566

Alkalmazás.

MINDENES szakácsné kéttágu családdhoz 15-ére felvétetik. Str. Take Ionescu (Sárossy-utca) 5. 4589

INTELLIGENS idősebb nő gazdasági állást elvállalna magányos úrnál vidéken. Cim a kiadóhivatalban. 4588

IRODISTANÓ ügyvédi irodába délutáni órákra kerestetik. Lukácsy ügyvéd, Str. Meianu (Forray-utca.) 4583

KERESKEDELMi iskolát végzett, német nyelvet perfektil bíró gyakornokot keres nagy terménycég. Románul tudók előnyben. Bizonyítványmásolattal ellátott két, esetleg három nyelven kézírásos kérvényeket a kiadóhivatalba zárt borítékban „Gabonás” jellegre. 4584

HARANGÖNTŐ tanulók fizetéssel felvétetnek. Harangöntőde, Arad, Strada Baritiu 10. 13308

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozik magányos urhoz csinos nő. Cime Wallinger hirdetőjében. 13308

GÉPIRÓNÓ, ki magyar-német gyorsírásban perfekt, azonnalra kerestetik. Automobil és Gépkereskedelmi Vállalat. 13997

HÁZVEZETŐNŐNEK, gazdaszónynak, anyahelyettesnek ajánlkozik fiatal nő három éves kislánnyal. Cimeket a kiadóba kér. 4597

ÜGYES, fiatal segédkönyvelő, perfekt német levelező, azonnali belépésre felvétetik. Cim Mandl papírüzlet, Bulev. Regele Ferdinand 73-75. 4599

FŐZŐNŐNEK, vagy gyermek mellé ajánlkozik azonnalra vidéki ispán intelligensebb özevgye. Leveleket „Rendszerető” címen kiadóba. 4596

SZABÁSZNŐ, teljesen önálló munkaerő, nagyobb ruhaüzem vezetésére kerestetik. Ajánlatokat „Szabásznő” jellegre kiadóhivatalba. 4579

FATISZTIVISELŐ a keményfaszakma minden ágában járta, állást keres. Leveleket „Megbízható” jelleggel Wallinger hirdetője továbbítja. 13306

KIFUTÓ FIU, 16 fizetéssel nyomdánkban alkalmazást nyer.

GAZDASÁGBAN, vagy más üzemenél állást vállal gyakorlott gazdasz. Cim Kovács Pál Conop. 4544

Lakás.

KÉT SZOBA, előszoba azonnal kiadó. Bővebbet: Boross úgynökség, Strada Consistorului 9. (Batthyány-utca) 31. 4602

Vétel és eladás.

DUPLA ÁOYAS kézi munka terítő, két ablakra való függönnyel, alpaca evőeszközök, kézimunka asztalterítő, csillár, ezüst retikül, ebédlő divány, kis divány két székekkel, íróasztal, szekrények, ágy, ebédlőasztal, képek, dísz tárgyak, selem paplanok, kézimunkák, függönyök, fehérneműk, stb. jutányos áron eladók Strada Consistorului 12. (Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

VADÁSZKOCSI, alig használt, fekete charabán kocsi, teljesen új, eladók. Háromy-gazdaság, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 5. 4592

SPORTKOCSI, nickelezett, jókarban lévő, eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 13308

EGY DRIMÓ 105x40 fekete márványlap 125x65 tükörrel eladó. Cim a kiadóban. 4594

FARKASKUTYA kölykök fajtiszták pedigrések eladók. Piața Catedralei (Tökölly-tér) 5. I. em. 8. ajtó. 4590

ÜZLETNEK, raktárnak, háztartásnak megfelelő stélázi eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 13307

EMAILIROZOTT gyermekágyak, gyermek sportkocsi eladók. Bővebbet Wallinger hirdetőjében. 13307

RÖVID, női asztrakán bundát keresek megvételre. Cim Wallinger hirdetőjében. 13307

ZONGORA, rövid, kereszthurok, elsőrendű gyártmányu, eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 13307

A NAGYKÁROLYI ÖNSEGÉLYZŐ NÉPBANK közhírré teszi, hogy circa 7000 Hl. irtartalmu különböző nagyságu, jó minőségű boroshordók, melyek között nagyszámu lagerhordók is vannak, eladók. Ezen hordók megtekinthetők a bank közraktári helyiségében Nagykárolyban, vasútállomás mellett. Érdeklődőknek szívesen szolgál felvilágosítással a Nagykárolyi Önszegélyző Népbank. 4491

ANTIK tárgyakat, díszműveket, kézimunkákat, függönyöket, szőnyegeket, fehérneműt stb. bizományba veszek. Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23. szám) I. emelet jobb. 1000

MOTORTRAKTOR „Avance” eredeti svéd gyártmány. 3 ekével, cséplőhajtásra, vontatásra is alkalmas, jutányos áron eladó. „Economia” Kereskedelmi és Ipari R.-T.-nál, Oradea-Mare. Távirat: Coloniale. 4495

RITKASÁG! Teljes biblia szentírás (ő és Uj-Szövetség) a XVII. századból 212 rézmetszettel, eladó. Bettelheim, Piața Imperatul Traian (Attila-tér) 1-2. I. em. 4575

KÖNNYŰ HINTÓ fedeles, eladó. Bettelheim, Piața Imperatul Traian (Attila-tér) 1-2. I. em. 4576

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászönyveket, erész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elz-palota.) 11895

VESZEK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és bezedüket a legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kötetes, kölcsönkönyvtár. Telefon 385. 13629

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sűrűsöen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi őrök és porcellán tárgyakat, japán vázakat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kituzunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13373

NYERSBORKÖVET veszek minden mennyiségben Irom Arnold Arad Str. Grigorie Alerandrescu (Bercsényi-utca) 39. sz. 13631

ELADÓ cca 800 Hl. új és használt jókarban lévő töltőképes boros hordó 400 litertől 4500 literig. Farkas Jenőnél, Balavásár. 3924

EBÉDLŐBUTOR, bécsi zongora, nagy álló tükör eladó Str. Eminescu 6. (Deák Ferenc-utca 40a) házmesternél. 4564

Ingatlan.

STR. GRĂNICERILOR 10. (Török Ignác utca 14.) számu modern belvárosi magánház szabad kézből eladó. 4513

ELADÓ HÁZ, Arad-Gáj Str. Bisericei (Templom-utca) 52. szám. Bővebbet Ehling Henriknél Németszentpéter. 4563

CALEA RADNEI (Radnai-ut) 22. számu ház eladó. Bővebbet ugyanott háztuladonostól. 4586

BELVÁROSI 3 lakásos ház 4 szobás, fürdőszobás lakással. — Földszintes ház 4 szobás lakással, vízvezetékekkel 180 ezer. — Magánház 5 szobás lakással 220 ezer. — Tizenkét lakásos emeletes üzemház 300 ezer Leifert sűrűsöen eladó, azonnal átvehető. Háasz-iroda, Strada Románului 5. (Zrinyi-utca.) 13536

BELVÁROSI magánház hat parkettás szobával, előszobával, fürdőszobával, parkirozott és gazdasági udvarral 550 ezer leifert eladó. Lakás elfoglalható, Uranus-iroda, főpostával szemben. 13928

Uzletek.

FÜSZERÜZLET LAKASSAL állomás környékén eladó. Cim a kiadóban. 4585

Oktatás.

ROMÁN tanár nő csoportoknak órákat ad. Cim a kiadóhivatalban. 4290

Ellátás.

EBÉD-VACSORÁERT 1500 leifert fizet banktisztviselő olyan családnál, ahol csak valamely szláv nyelvet beszélnek. Cimeket Uranushoz, főpostával szemben kérem leadni. 13922

Különféle.

RAKTÁRHELYISÉG kiadó Piața Avram Iancu 20. (Szabadság-tér.) 4426

HASZNALT OLOM megvételre kerestek. Bővebbet a kiadóban.

Ujarad község előljároságától.

1360/1923.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Ujarad község képviselőtestülete egy iskola-épület átalakítására és berendezésére 1923. évi augusztus hó 20-ik napjának d. e. 10 órájára Ujarad község tanács termében tartandó zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalást hirdet.

A versenyezni óhajtok felhívtnak, hogy a fenti munkálatoknak elvállalására vonatkozó ajánlataikat zárt borítékban a kitűzött nap d. e. 10 órájig Ujarad község előljároságánál adják be.

Az írásbeli ajánlatokhoz 10.000 Lei készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban bánatpénzként melléklendő.

Ujarad község képviselőtestülete fentartja magának a jogot, hogy az építkezéssel — figyelem nélkül az ajánlatra — tetszés szerinti vállalkozót bizhat meg.

Az építkezéssiterv és költségvetés, valamint a részletes árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt Ujarad község jegyzői irodájában betekintheők.

Aradul-nou, la 12 august. 1923.

4587

Község előljároság.

Kifutó fiu

éjjelre jó fizetéssel felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

Győződjön meg

arról, hogy mindennemű férfi fehérneműk a legdivatosabb kivitelben, továbbá Lillom-sohiflonok és vásznak, ing-zafírek, voalok, grenadinok, férfi- és női-harisnyák dus választékban, legolcsóbb áron

Varjasnál Str. Meianu (Forray-u.) „Az arany kakas”-hoz.